

Kiedy zaginą dokumenty rentowe

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. decyzją z 13 marca 2014 roku odmówił O. O. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wobec ustalenia, że nie posiada on wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego zarówno w dziesięcioleciu przypadającym przed dniem powstania niezdolności do pracy jak i przed dniem złożenia wniosku o rentę oraz nie udowodnił 30 lat okresów składkowych.

O. O. wniósł odwołanie od decyzji domagając się jej uchylenia, zobowiązania organu rentowego do ponownego sprawdzenia i wyjaśnienia kwestii braku kart kontowych za okres od 1 stycznia 1984 roku do 31 maja 1990 roku, uwzględnienia do stażu pracy okresu prowadzenia działalności gospodarczej w latach 1984-1990 i w konsekwencji przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Zdaniem odwołującego, okoliczność, iż doszło do utraty kart kontowych obciąża wyłącznie organ rentowy i nie może mieć negatywnego wpływu na jego prawo do wnioskowanego świadczenia. Pozwany nie może również warunkować przyznania świadczenia od udokumentowania przez odwołującego danych, których obecnie nie posiada, a które były wcześniej w jego posiadaniu. Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 24 czerwca 2015 roku w sprawie VII U 2088/14 zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając odwołującemu prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 1 października 2013 roku do 31 sierpnia 2015 roku.

Organ rentowy zaskarżył wyrok w całości składając stosowną apelację. Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego celem ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył jednak, że apelacja okazała się bezzasadna.

Zdaniem skarżącego, wnioskowanie Sądu obarczone jest błędem polegającym na przyjęciu faktu opłacania składek przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą na podstawie dowodów opłacenia niektórych kładek i na podstawie dowodów pozwalających na

przyjęcie, że osoba ta podlegała ubezpieczeniom społecznym. Jak stwierdził apelujący, z faktów uznanych za udowodnione nie wynika, aby odwołujący opłacał składki na ubezpieczenia społeczne w okresie kwestionowanym przez organ rentowy. Na organie rentowym nie spoczywa również obowiązek procesowy obalenia domniemania opłacania składek przez osobę podlegającą ubezpieczeniom społecznym, gdyż takie domniemanie w ogóle nie istnieje.

W toku procesu organ rentowy nie potrafił wyjaśnić przyczyn, z powodu których dokumenty ubezpieczeniowe odwołującego zaginęły. Zakład powoływał na tę okoliczność dowody z zeznań świadków, które nie przyczyniły się jednak w najmniejszym stopniu do wyjaśnienia wątpliwości w przedmiotowej kwestii.

Organ rentowy pomijał doniosłość faktu zaginięcia części dokumentacji odwołującego, bezpodstawnie jednocześnie umniejszając znaczenie faktów, które udało się ustalić w procesie. Podkreślenia wymaga, że Sąd I instancji przeprowadził postępowanie dowodowe w sposób bardzo staranny, a dowody którymi dysponował, poddał ocenie zgodnej z treścią art. 233 § 1 k.p.c. Ostatecznie prawidłowym było zastosowanie art. 231 k.p.c., który stanowi, że sąd może uznać za ustalone fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli wniosek taki można wyprowadzić z innych ustalonych faktów (domniemanie faktyczne).

Dodać wypada, że w wyroku Sądu Najwyższego z 11 lutego 2015 roku w sprawie I UK 209/14 stwierdzono, iż treścią domniemania faktycznego jest uznanie za istniejący określonego faktu wynikającego z wzajemnego, logicznego związku pomiędzy innymi, ustalonymi faktami i osądami tych faktów. Nie można zatem dokonać prawidłowego domniemania faktycznego bez ustalenia faktów stanowiących jego logiczne przesłanki. Domniemanie faktyczne jest środkiem dowodowym stosowanym w braku bezpośrednich środków dowodowych. Nie zastępuje jednak dowodu, a zatem prawidłowo skonstruowane domniemanie faktyczne stanowi sąd kategoryczny o fakcie, nie może mieć natomiast charakteru tylko hipotezy. Orzeczenie sądu może być bowiem oparte na domniemaniu faktycznym, o którym mowa w art. 231 k.p.c., tylko wówczas, gdy stanowi ono wniosek, wynikający z logicznie ustalonych faktów stanowiących przesłanki domniemania, najbardziej zbliżony do zasad doświadczenia życiowego.

W ocenie poznańskiego Sądu Apelacyjnego, wszystkie powyższe okoliczności prowadzą do logicznego i zgodnego z doświadczeniem życiowym wniosku, że odwołujący jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność w okresie od 1 stycznia 1984 roku do 12 stycznia 1987 roku, od 17 marca 1987 roku do 18 kwietnia 1989 roku, od 22 czerwca 1989 roku do 20 sierpnia 1989 roku i od 21 września 1989 roku do 31 maja 1990 roku, opłacał należne z tego tytułu składki.

W wyroku z 5 grudnia 2007 roku w sprawie II PK 103/07) Sąd Najwyższy wskazał, że stosując art. 231 k.p.c. należy m.in. rozważyć stopień prawdopodobieństwa, że nie zachodziły okoliczności wykluczające zaistnienie faktu opartego na domniemaniu. W ocenie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie stopień takiego prawdopodobieństwa graniczy z pewnością.

Dla obalenia powyższego domniemania skrzący musiałby wykazać, że odwołujący z rozmysłem planował okresy niezdolności do pracy, podczas których korzystał z zasiłków chorobowych. Apelującego obciążał również obowiązek wykazania przyczyn, dla których pomimo zadłużenia na koncie odwołującego, które musiałoby istnieć gdyby przyjąć stanowisko organu za słuszne, pozwany nie prowadził postępowań w celu jego egzekucji. Zważywszy zaś na długość spornego okresu, zaległości te mogłyby być znaczne. **Organ rentowy nawet nie uprawdopodobnił powyższych okoliczności.** Mając na uwadze powyższe, sąd odwoławczy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

Pod wyrokiem podpisali się: SSA **Wiesława Stachowiak**, SSA **Marta Sawińska** i SSA **Dorota Goss-Kokot**.